

Słowo wstępne

Szósty (jedenasty) tom periodyku naukowego Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego „Wieki Stare i Nowe” zawiera — poza artykułami naukowymi — aż dziewięć recenzji i szkiców recenzyjnych, co jest niewątpliwie zjawiskiem pozytywnym, świadczącym, iż — wbrew wielu obawom — nie zamiera publiczny dyskurs naukowy.

Publikację otwiera artykuł doktoranta w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego, Pawła Białego, analizującego problem pojawienia się tytułu *Dominus noster* w rzymskim mennictwie imperialnym czasów tetrarchii i rządów Konstantyna Wielkiego.

W czasy nowożytne wprowadza czytelnika tekst znawczyni stosunków ekonomicznych i społecznych Wołynia, pracownika Narodowego Instytutu Naukowo-Badawczego Ukrainoznawstwa i Historii Powszechnej z Kijowa, Iryny Woronczuk, która zajmuje się ważnym problemem realizacji pomiaru włóczego i jego skutkami w prowincji wołyńskiej w XVI i pierwszej połowie XVII wieku. Jerzy Dygdała z Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie omawia zagadnienia szeroko dyskutowane w odniesieniu do współczesnych polityków, ale też — jak się okazuje — ważne w polityce XVIII stulecia, a mianowicie kwestie wizerunków politycznych Augusta III Sasa — króla sarmaty, i Stanisława Augusta Poniatowskiego — oświeconego Europejczyka. Artykuł pracownika Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego, Dariusza Rolnika, poświęcony jest postrzeganiu przez społeczeństwo szlacheckie nowego typu magnaterii, jaka ukształtowała się po upadku Rzeczypospolitej. Charakterystykę ciekawego i w znacznym stopniu nowego w literaturze przedmiotu zagadnienia z historii wojen napoleońskich, a mianowicie rosyjskich planów prowadzenia wojny na Zachodzie od lutego 1810 do czerwca 1812 roku, prezentuje w swym opracowaniu historyk z Uniwersytetu w Mińsku, Andrei M. Łukaszewicz.

Cztery kolejne artykuły poświęcone są działalności osób, które mniej lub bardziej wyraźnie zaznaczyły swoją obecność na kartach historii Polski lub Śląska. Doktorant z Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego Michael Morys-Twarowski przedstawia sylwetkę nauczyciela, społecznika, prezbitera zboru

ewangelicko-augsburskiego w Cieszynie, Jana Szyguta (1838—1920). Pracownik Instytutu Sławistyki Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie, Elena Łopatina, charakteryzuje istotę reform administracyjnych w Królestwie Polskim (Nadwiślański Kraj) w latach 80. XIX wieku autorstwa generał-gubernatora warszawskiego w latach 1883—1894, Josifa Władimirowicza Hurki (Gurki), znanego skądinąd Polakom z intensywnej polityki rusyfikacyjnej. Doktorantka z Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego, Katarzyna Luksa, omawia działalność naukową i polityczną posłanki do Sejmu Rzeczypospolitej z ramienia Narodowej Demokracji, Gabrieli Balickiej (1867—1962), natomiast Angela Bajorek, pracownik Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, oraz Dariusz Walerjański z Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Zabrzea przybliżają sylwetkę górnośląskiego pisarza niemieckojęzycznego z Zabrzea, autora literatury dziecięcej — Horsta Eckerta (Janoscha).

Jak wspomniano, w niniejszym tomie zamieszczono dziewięć recenzji naukowych autorstwa pracowników z różnych placówek naukowych: zielonogórskiego środowiska naukowego (Andrzej Gillmeister), z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach (Wiesław Charczuk), z Wydziału Zarządzania Sportem i Turystyką Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach (Adam Cichosz) oraz z Uniwersytetu Śląskiego (Agata A. Kluczek, Aleksandra Skrzypietz, Dariusz Nawrot, Norbert Rogosz, Marcin Wieczorek).

Sylwester Fertacz, Agata A. Kluczek